

Toernooihandleiding 2026-2027

Zaterdag 5 juni 2027

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl

Inhoudsopgave

Het toernooi.....	3
Vorbereiding op school.....	3
De toernooiday.....	3
Het debat	3
De stellingen	3
Debatopstelling.....	4
De debatvorm.....	4
De jury en beoordeling.....	5
Jurypanel.....	5
Jurycriteria	5
1. Presentatie.....	5
2. Argumentatie.....	5
3. Teamwork.....	5
Tips.....	6
Het leerling-jurylid	6
Wedstrijdreglement 2026-2027	7
Afvaardiging.....	7
Begeleiding & supporters	7
Wedstrijdleider	7
Stellingen.....	7
Hulpmiddelen	8
Debatvorm.....	8
De jurering.....	9
Puntensysteem.....	9
Indeling	10
In het debatlokaal.....	10
Colofon.....	11

Het toernooi

In deze handleiding vind je alle informatie die nodig is voor deelname aan het NK Debatteren onderbouw. Praktische informatie over locatie, tijden en stellingen ontvang je daarnaast per mail en via de [toernooipagina](#). We raden je aan om deze handleiding goed door te nemen voor deelname. Debatbegrippen worden uitgelegd in het Debatwoordenboek, dat apart te downloaden is via [deze](#) link.

Vorbereiding op school

- Deelnemers zijn middelbare scholieren uit de onderbouw (klas 1, 2 of 3).
- Iedere deelnemende school vaardigt één of twee teams van vijf debaters en eventueel een reservedebater af. Deze teams mogen van dezelfde niveaus zijn, maar mogen ook van verschillende niveaus zijn.
- Daarnaast vaardigt iedere school per team eventueel één leerling-jurylid af.
- De voor te bereiden stellingen komen zes weken voorafgaand aan de toernooidagen online. Ook worden de stellingen per mail naar de debatbegeleider gestuurd.
- Leerlingen bereiden de debatten in voorbereiding op het toernooi voor en voeren bij voorkeur oefendebatten op school.
- Alle regels en afspraken rondom het NK Debatteren onderbouw vind je in het wedstrijdreglement, vanaf pagina 7 van deze handleiding

De toernooidag

3 debatrondes	2 voorbereide stellingen	1 improvisatiestelling	Finale
Ieder team debatteert drie rondes.	Teams bereiden de stellingen vooraf op school voor.	De stelling wordt pas op de toernooidag bekendgemaakt.	De twee beste teams debatteren tegen elkaar over een improvisatiestelling.

In de eerste rondes debatteren alle teams over één voorbereide stelling en twee improvisatiestellingen. Na deze drie rondes gaan de twee beste teams door naar het finaledebat. De finale gaat over een improvisatie stelling.

Het debat

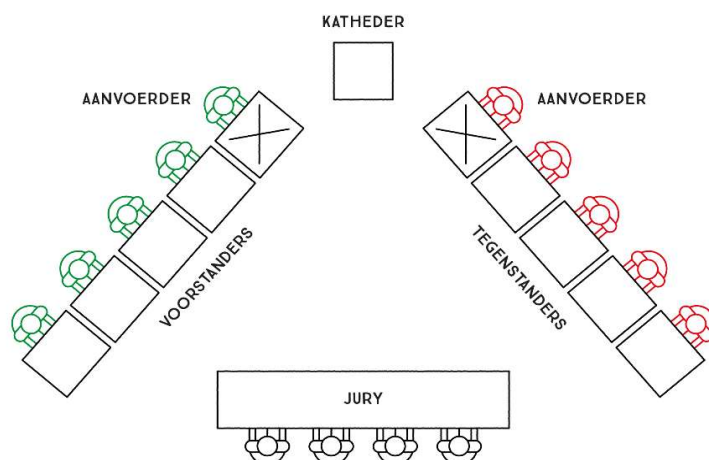
Voor het vmbo hebben we een aparte debatvorm ontwikkeld: Freeze & Go. Hieronder leggen we uit hoe zo'n debat werkt.

De stellingen

De debatten gaan altijd over een stelling, bijvoorbeeld 'Groepsopdrachten voor een cijfer moeten worden afgeschaft' of 'Kinderarbeid moet verboden worden'. De teams moeten zowel de voorstanders- als de tegenstanderspositie voorbereiden. Pas vlak voor het debat wordt bekendgemaakt wie voor en wie tegen is.

We maken onderscheid tussen beleidstellingen en waardestellingen. Meer informatie over het verschil tussen deze twee typen vind je [hier](#).

Debatopstelling

De debatzaal wordt ingericht zoals op de afbeelding hieronder. De openingsspreker spreekt achter het katheders; tijdens het open debat spreken debaters vanaf hun plek. De eindspreker spreekt meestal vóór het katheders, maar mag ook erachter staan.

De debatvorm

Een Freeze & Go-debat bestaat uit openingsspeeches, een open debat, een overlegfase en twee eindspeeches. In de openingsspeeches presenteren beide teams hun belangrijkste argumenten. Vervolgens gaan de teams met elkaar in debat tijdens het open debat. Na een korte overlegfase sluiten beide teams het debat af met een eindspeech.

Meer uitgebreide informatie over deze debatvorm vind je [hier](#).

Totaal 17:30

Fase	Spreker	Duur	Inhoud
Openingsspeeches	Aanvoerder voorstanders	2:00	De stelling definiëren (uitleggen) en argumenten voor de stelling uitleggen
	Aanvoerder tegenstanders	2:00	Reageren op de definitie van de voorstanders en argumenten tegen de stelling uitleggen
Open Debat	Alle sprekers	8:00	Tegen argumenten weerleggen en eigen argumenten versterken. Het is toegestaan nieuwe argumenten in te brengen, maar wordt afgeraden vanwege de beperkte tijd.
Freeze	Alle sprekers	1:30	Overleg ter voorbereiding op de eindspeeches.
Eindspeeches *Let op: de eindspeech mag niet door de aanvoerder gegeven worden.	Eindspreker tegenstanders	2:00	Samenvattende analyse tegen de stelling. - Belangrijkste clashes. - Waarom hebben jullie het 'meest' gelijk?

	Eindspreker voorzitters	2:00	Samenvattende analyse voor de stelling. - Belangrijkste clashes. - Waarom hebben jullie het 'meest' gelijk?
--	----------------------------	------	---

Let op: de eindspeech mag niet worden gegeven door de aanvoerder.

De jury en beoordeling

Jurypanel

De debatten op het NK Debatteren vmbo worden gejureerd door een jury. Deze jury moet zich houden aan twee belangrijke regels. (1) Juryleden mogen hun persoonlijke mening over de stelling niet laten meewegen bij de beoordeling van het debat. Elk team krijgt dan evenveel kans om het debat te winnen. (2) Juryleden beoordelen alleen wat er tijdens het debat wordt gezegd: argumenten die een jurylid zelf zou kunnen bedenken worden niet meegewogen.

Jurycriteria

De jury let tijdens het debat op drie onderdelen: de presentatie* van de debaters, de argumentatie en het teamwork*.

1. PRESENTATIE

Om te beoordelen of de debaters goed presenteren, let de jury op vier onderdelen:

- Ogen: Richt de debater zich op de jury?
- Stem: Zijn het tempo en volume passend en overtuigend?
- Houding: Staat de debater stevig en maakt die ondersteunende handgebaren?
- 'Be the argument*': Gelooft de debater zelf in wat die zegt?

2. ARGUMENTATIE

Om te beoordelen of de debaters goed argumenteren, let de jury op vier onderdelen:

- Argumenteren: Legt de debater het argument goed uit en geeft die er voorbeelden bij?
- Luisteren: Luistert de debater goed naar wat zijn tegenstanders én teamgenoten zeggen?
- Reageren: Reageert de debater goed op de tegenpartij?
- Structureren: Brengt de debater structuur aan in diens verhaal?
- Taakuitvoering: Voert de debater zijn taken als spreker uit?

3. TEAMWORK

Om te beoordelen of de debaters een goed team vormen, let de jury op drie onderdelen:

- Meedoen: Komen alle leerlingen van het team aan het woord?
- Ondersteuning: Helpen de teamleden elkaar?
- Aansluiting: Sluiten de verschillende fases op elkaar aan?

TIPS

- Om sterk te argumenteren maak je gebruik van het [AUB-model](#) en de kopromp-staartstructuur met [labels](#). Deze theorie nog eens nalezen of ermee oefenen? Bekijk dan onze [argumentenkaarten](#).
- Benieuwd hoe je punten scoort en waarop je precies wordt beoordeeld? Neem dan een kijkje in de [juryhandleiding](#). Hierin vind je een uitleg van het puntensysteem en de beoordelingscriteria.

Het leerling-jurylid

- Tijdens het toernooi levert elk team eventueel een leerling-jurylid, dat de jury ondersteunt. De inbreng van leerling-juryleden is waardevol en helpt de jury bij het beoordelen van de debatten.
- Het leerling-jurylid zal jureren bij andere debatteams. Het kan niet voorkomen dat een leerling-jurylid ingedeeld wordt om het eigen team te jureren.
- Het leerling-jurylid houdt daarnaast de tijd bij en geeft aan wanneer een spreekbeurt of het debat voorbij is: dankzij de leerling-juryleden verloopt het debat op schema.
- Het leerling-jurylid kan zich op het toernooi voorbereiden door het jurypakket alvast door te nemen.
- Op de toernooidag ontvangt het leerling-jurylid de benodigde materialen en instructies.

Wedstrijdreglement 2026-2027

AIIE REGELS EN AFSPRAKEN RONDOM HET NK DEBATTEREN ONDERBOUW

Afvaardiging

1. Iedere school mag maximaal twee debatteams afvaardigen.
2. Met school bedoelen wij een fysieke locatie. Er zijn scholengroepen die onder één scholengemeenschap, maar via meerdere locaties onderwijs aanbieden. Elke locatie mag dan maximaal twee teams aanleveren.
3. Er wordt géén onderscheid gemaakt op leerjaar of niveau.
4. Een debatteam bestaat uit vijf studenten, eventueel één student-jurylid en eventueel één reservedebater die kan invallen of tussen rondes kan rouleren met de debaters.
5. Voor geen van de deelnemers geldt een kledingvoorschrift.

Begeleiding & supporters

1. Elke school is verplicht een debatbegeleider mee te nemen die meerderjarig is. Deze begeleider is verantwoordelijk voor de leerlingen van het debatteam/de debatteams.
2. Op basis van regelgeving van de brandweer en in overleg met de gastlocatie hanteren we een maximaal aantal toeschouwers per debatteam. Uiterlijk twee weken voor het toernooi melden we aan de debatbegeleiders per mail, hoeveel supporters er per team mee mogen.
3. Supporters worden geacht zich sportief te gedragen en op generlei wijze het debat te verstoren. Als supporters zich onsportief gedragen tijdens het debat, kan de jury de supporters vragen om het lokaal te verlaten.

Wedstrijdleader

1. Op de toernooidag is er een wedstrijdleader aanwezig voor vragen over de indeling, uitslagberekening en jurering. Voor praktische vragen kunnen aanwezigen terecht bij de welkomstbalie.
2. De wedstrijdleader mag punten herzien, teams in een andere categorie plaatsen en/of teams uitsluiten van deelname. Dit laatste is gelukkig nog nooit gebeurd.

Stellingen

1. De voor te bereiden stelling wordt ongeveer zes weken voor het toernooi bekendgemaakt. Docenten ontvangen deze per e-mail en de stelling wordt gedeeld op de toernooipagina.
2. Deelnemers weten vooraf nog niet of ze vóór of tegen de stelling debatteren. Dit horen zij pas na de opening op de toernooidag zelf. Zowel de voor als de tegenargumenten moeten dus voor de voor te bereiden stellingen worden voorbereid.
3. Op de dag zelf maakt de presentator vlak voor iedere debatronde de stelling, waarover in die ronde gedebatteerd wordt, bekend. Elk team heeft vervolgens 10 minuten de tijd om zich naar het debatlokaal te verplaatsen en de laatste voorbereidingen voor de stelling te treffen. Bij de improvisatiestellingen krijgt elk team daarvoor iets meer tijd, namelijk 20 minuten.
4. Bij de improvisatiestellingen geldt dat de voorstanders in het debatlokaal mogen voorbereiden. De tegenstanders bereiden zich buiten het lokaal voor, maar wel zo dicht mogelijk bij het lokaal. De jury betreedt het debatlokaal vlak voor aanvang van de debatronde.

5. Bij de improvisatiestellingen mogen alleen de vijf debaters en de reservedebater voorbereiden. Digitale hulpmiddelen, hulp van docenten en/of leerling-juryleden zijn niet toegestaan.
6. Als een team zich niet aan deze regels houdt, kan dit leiden tot uitsluiting van het toernooi.

Hulpmiddelen

1. Deelnemers mogen spiekbrieffjes bij de hand hebben tijdens het debat. Ook is het niet verboden om voor te lezen. Let er wel op dat lezen ten koste kan gaan van de punten die voor presentatie gegeven worden. Vaak ontbreekt bij voorlezen namelijk het oogcontact met de jury en kan een papiertje in de hand afleiden van de boodschap.
2. Het gebruik van digitale hulpmiddelen is alleen toegestaan als deze niet verbonden zijn met internet. Een voorbeeld: smartphones mogen wel gebruikt worden om de tijd bij te houden, maar niet om informatie op te zoeken. Doet een team dit toch, dan krijgt het eerst een waarschuwing. Bij een tweede overtreding kan het team door de wedstrijdleader worden uitgesloten van het toernooi.

Debatvorm

1. Een debat bestaat uit een openingsfase, een open debat, een Freeze-fase en een afsluitende fase met eindspeeches.
2. Tijdens de openingsspeeches spreekt eerst de aanvoerder van de voorstanders (2 minuten), gevolgd door de aanvoerder van de tegenstanders (2 minuten). Tijdens deze speeches mag niet worden geïnterrupteerd.
3. De aanvoerder van de voorstanders geeft een definitie van de stelling en introduceert de belangrijkste argumenten voor de stelling. De aanvoerder van de tegenstanders reageert indien nodig op deze definitie en introduceert de belangrijkste argumenten tegen de stelling.
4. Indien de tegenstanders van mening zijn dat de definitie van de voorstanders niet aansluit bij de formulering of de geest van de stelling, dienen zij dit in hun openingsspeech aan te geven en te beargumenteren. De tegenstanders nemen vervolgens wel de definitie van de voorstanders over. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan de wedstrijdleiding worden geraadpleegd.
5. Het open debat wordt geleid door de juryvoorzitter. De juryvoorzitter ziet erop toe dat beide teams ongeveer evenveel spreektijd krijgen en dat zoveel mogelijk debaters aan het woord komen.
6. Tijdens de Freeze-fase krijgen de teams 1 minuut en 30 seconden om te overleggen over hun eindspeech. Gedurende deze fase is overleg met docenten, supporters, reservedebaters of het gebruik van digitale hulpmiddelen niet toegestaan.
7. Bij de eindspeeches spreekt eerst een debater van de tegenstanders, gevolgd door een debater van de voorstanders. In de eindspeech is het de bedoeling dat de belangrijkste clashes in het debat worden genoemd. Ook is het de bedoeling dat de spreker uitlegt waarom diens team 'het meest' gelijk heeft in deze clashes.
8. De eindspeech mag niet worden gegeven door een aanvoerder. Indien dit toch gebeurt, ontvangt het team voor de eindspeech een score van 50 punten voor argumentatie en 50 punten voor presentatie.

9. Debaters zijn niet verplicht de volledige spreektijd van de openings- en eindspeeches te benutten.
10. Het is toegestaan om argumenten voor te lezen. Dit kan echter van invloed zijn op de beoordeling van de presentatievaardigheden.

Voorbeeld – Wat is een goede/foute definitie?

Goed voorbeeld

Stelling: "Alleen boven de 16 jaar mag je meedoen aan talentenjachten."

Definitie: talentenjachten die landelijk op televisie worden uitgezonden.

Dit is een afbakening die past bij de stelling.

Fout voorbeeld

Stelling: "Harddrugs moeten toegestaan worden."

Definitie: alleen voor mensen die deelnemen aan een wetenschappelijk experiment.

Deze definitie maakt de stelling onnodig beperkt en verandert het debat.

Uitgangspunt: kies een definitie die ruimte biedt voor een open en eerlijk debat, zodat beide teams hun argumenten goed kunnen presenteren.

De jurering

1. De jury bestaat uit een juryvoorzitter, één of twee juryleden en één of twee student-juryleden. De juryvoorzitter heeft de beslissende stem als de juryleden niet gezamenlijk tot een uitslag kunnen komen.
2. Als deelnemers vragen hebben over de uitkomst van het debat, kunnen zij als eerste bij de juryvoorzitter terecht. Zijn er daarna nog vragen, dan kunnen zij terecht bij de wedstrijdleider.
3. Als de tijd om is wordt er op de bel gedrukt. De debater mag de zin afmaken en wordt dan actief door de juryvoorzitter gevraagd om af te ronden. Als de bel nogmaals klinkt, stopt de debater direct met spreken.

Puntensysteem

1. In iedere debatfase kun je op verschillende onderdelen punten verdienen. Elk criterium wordt beoordeeld op een schaal van 50 tot 90.
2. Je kunt beter een goed debat verliezen, dan een slecht debat winnen. Er zijn namelijk geen bonuspunten voor de winst of strafpunten voor verlies.
3. Bij de openingsspeeches wordt voor presentatie en argumentatie punten gegeven. De punten voor argumentatie tellen voor 60% mee. De punten voor presentatie tellen voor 40% mee. Bij het open debat worden voor presentatie, argumentatie en teamwork punten gegeven. Ook bij deze punten wordt een weging toegepast (argumentatie 40%, presentatie en teamwork 30%). Het puntentotaal voor het open debat telt tweemaal mee in de eindscore.
4. De rekenmeester ontvangt na elke ronde de punten per lokaal op het masterformulier. Na drie rondes wordt op basis van het totaal aantal punten een ranglijst gemaakt van de debatteams.
5. Bij een gelijk aantal punten geeft de totale score die een team heeft gehaald op argumentatie de doorslag. Is de stand ook dan nog gelijk, dan geeft de totale in de improvisatieronde de doorslag.

6. Scholen die nog niet eerder hebben deelgenomen, of al vijf jaar niet meer hebben deelgenomen, maken kans op de aanmoedigingsprijs 'Beste Nieuwkomer'. Deze prijs wordt uitgereikt aan de nieuwkomer die als hoogste is geëindigd op de ranglijst.
7. In het geval dat twee teams van dezelfde school de hoogste dagscores hebben behaald, debatteren zij tegen elkaar in de finale. Welke school er met de beker naar huis gaat is dan dus al bekend.

Indeling

1. Ieder debatteam debatteert drie rondes. Er wordt geloot welke debatteams tegen elkaar debatteren en of zij voor- of tegenstander zijn.
2. De indeling wordt uitgedeeld na de opening van het debattoernooi in de grote zaal.
3. Het kan nooit zo zijn dat een debatteam het andere team van dezelfde school treft.
4. Het kan nooit zo zijn dat een debatteam meer dan één keer hetzelfde team als tegenstander treft.
5. Het kan nooit zo zijn dat een debatteam meer dan één keer hetzelfde jurypanel treft. Op deze regel kan in bijzondere gevallen een uitzondering worden gemaakt, omdat een jurylid vanwege persoonlijke betrokkenheid bij een debatteam heeft moeten ruilen met een ander jurylid, om de schijn van partijdigheid te voorkomen.
6. Het kan nooit zo zijn dat een debatteam op één toernooidag drie keer voor of drie keer tegen een stelling moet debatteren.
7. De organisatie zorgt voor een reserveteam dat wordt ingezet als er een ongelijk aantal debatteams aanwezig is. Dit reserveteam doet niet mee voor de prijzen, maar wordt wel meegenomen in de officiële uitslag.
8. Debatteams dienen op tijd aanwezig te zijn op de toernooilocatatie. De tijd en precieze locatie worden uiterlijk twee weken voor het toernooi gecommuniceerd door de organisatie en is daarnaast ook op de [toernooipagina](#) te vinden. Indien een debatteam te laat is – en dit niet van tevoren per e-mail of telefonisch is gemeld – wordt dit team uitgesloten van deelname aan het toernooi.

In het debatlokaal

1. Tijdens het debat bepaalt de juryvoorzitter wie de beurt krijgt.
2. Voor de openings- en eindspeeches noemt de juryvoorzitter de naam van de spreker, waarna de aanvoerder achter het kathedr met diens speech mag beginnen.
3. Bij het open debat verdeelt de juryvoorzitter de beurten tussen de debaters van beide kanten zo eerlijk mogelijk en probeert bij ieder team zoveel mogelijk verschillende debaters aan het woord te laten. Debaters die wat willen zeggen tijdens het open debat geven dit aan door op te staan. Pas als je het woord krijgt van de juryvoorzitter mag je spreken.
4. De juryvoorzitter mag een debater onderbreken wanneer die te lang aan het woord is.
5. Na het debat verlaat de jury het lokaal om te overleggen. Na het overleg neemt de jury weer plaats in het debatlokaal. De juryvoorzitter geeft feedback op teamniveau en na de uitslag is er tijd voor individuele feedback aan de teams.
6. Het leerling-juryleden nemen actief deel aan het juryberaad, maar geven geen feedback aan de debaters.

Colofon

Toernooihandleiding

NK Debatteren onderbouw

Uitgave: Stichting Nederlands Debat Instituut

Laatste update: augustus 2026

Correspondentieadres:

Stichting Nederlands Debat Instituut

Keizersgracht 104

1015 CV Amsterdam

035 625 20 51

stichting@debatinstituut.nl

www.schooldebatteren.nl

© 2026 Stichting Nederlands Debat Instituut, Amsterdam

Het is al meer dan twintig jaar onze missie om ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren overtuigender durven spreken, zorgvuldiger leren luisteren en altijd nieuwsgierig blijven naar de ideeën van anderen. Dat doen we door het organiseren van landelijke debatkampioenschappen, het verzorgen van debattrainingen in de klas, het geven van nascholing aan docenten en het ontwikkelen van lesmateriaal. We werken op primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.